

פרק נהלים מבצעיים הפס"ד	נוהל הפעלת מכת"ז	היחידה המוציאה את הנוהל מטא"ר / אג"מ/חטיבת המבצעים / מחלקת חרום
01.09.2014 – תאריך עדכון	01.09.2018- תאריך תוקף	מספר הנוהל - 90.221.111.004

1. כללי:-

- א. במסגרת טיפול יח' מ"י בהשלטת סדר קיים אמצעי יעיל העומד לרשות היחידות והוא המכת"ז.
- ב. המכת"ז מאפשר פיזור הפגנות בהתאם לתו"ל ההפס"ד ע"י התזת נוזלים לעבר מפגינים.
- ג. שימוש במכת"ז כפוף למגבלות השימוש בנוהל הפעלת אמצעים 90.221.111.003.
- ד. המכת"זים המצויים ברשות מ"י מחולקים ל- 2 סוגים:-
- (1) מכתז דגם ישן דאבל קבינה.
 - (2) מכת"ז דגם חדש 4X4.
- ה. המכת"זים יוצרו ע"פ מפרט מ"י ובהתאם לצרכים המבצעיים.
- ו. להלן פירוט יכולות מבצעיות הקיימות במכת"זים:
- (א) יכולת התזת מים, גז וצבע ביחד או לחוד.
 - (ב) יכולת התזת חומר ה"בואש" – בהתאם לנוהל 90.221.049
 - (ג) טווח התזה יעיל כ- 40 מ'.
 - (ד) יכולת הגנה עצמית ע"י התזת גז מדמיע סביב הרכב.
 - (ה) יכולת שטיפה עצמית ע"י התזת מים על גוף הרכב.
 - (ו) יכולת התזת נוזלים בפולסים קצרים או ארוכים ע"פ הצורך.
 - (ז) יכולת כיבוי עצמית על גוף הרכב באמצעות קצף כיבוי.
 - (ח) יכולת כיבוי שריפה כגון צמיגים בוערים בתחתית הרכב.
 - (ט) יכולת פינוי מכשולים באמצעות מגב קדמי.
 - (י) יכולת צילום ותיעוד אירוע באמצעות מצלמה מקבילת תותח, בצירוף מוניטור לצפייה וביצוע הקלטה.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

(יא) יכולת צפייה ושמיעה לאחור באמצעות מצלמה ומוניטור צפייה לנהג בשילוב מיקרופון.

(יב) יכולת הארת שטח/ סנוור ע"י פרוז'קטור רב עוצמה מקביל תותח.

2. הפעלת האמצעים במכת"ז ועוצמתם תהא ע"פ חומרת האירוע וע"פ החלטת הפיקוד בשטח.

3. להלן חלוקת המכת"זים כיום במ"י:

מס"ד	מחוז	ת הצב	דגם	י
1	תוף יס"ט	008	זר 34	4
2				14
3	צפון יס"מ צפון מרכז		2002	MAN 14 טון
4				14
5	יס"מ מרכז		2003	MAN 14 טון
6	ת"א סמ	2003	M טון 02	
7				1
8	דרום		2002	MAN 14 טון
9				43-2
10	י-ם		2001	55 DAF
11	בה"ד מג"ב		001	55 43-2

4. ה מ ט ר ה :-

להגדיר את אופן הזעקת המכת"זים, הפעלתם, אחזקתם, האימון בהם ובדיקת מערכותיהם.

5. ה ש י ט ה :-

א. כ ל ל י :-

(1) כל יחידה במ"י שבה ימצא מכת"ז, תהיה אחראית לאישור, להפעלתו ולטיפול בו, כפי שיפורט בהמשך.

(2) המכת"זים יהיו מוכנים להפעלה מיידית עם הזעקתם ע"י מב"צ/ מבצעים או המחוז הנוגע (באישור ממ"ז).

6. מפעילי מכת"ז :-

א. המכת"ז יופעל ע"י 2 שוטרים – עפ"י הפרוט הבא :-

(1) מפקד/ מפעיל – בוגר קורס פיקודי.

(2) נהג בעל רשיון נהיגה מתאים לסוג הרכב.

ב. הכנת צוותים והכשרתם :-

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

- (1) מפקד יחידה שברשותה ימצא מכת"ז ידאג שביחידתו ימצאו שני צוותים מוסמכים להפעלה (אחד בכוננות ואחד כצוות גיבוי/החלפה).
- (2) השוטרים שיוסמכו להפעלת המכת"זים יהיו בעלי הכשרה כדלקמן :-
(א) הכשרה במפעל הייצור או לחילופין עברו הכשרה ע"י נציג מח' חירום/ מדור טו"פ שהוסמך להעביר הכשרה ע"י מח' חירום/ מדור טו"פ להכשיר בתחום.
- (3) באחריות מפקדי היחידות להעביר ל מח' חירום/ מדור טו"פ רשימת השוטרים שהוסמכו להפעלת המכת"ז כולל עדכונים שוטפים על שינויים.
- (4) עם כניסתו למצב כוננות, יבצע מפקד הצוות עם צוותו את הפעולות הנדרשות בבדיקה שבועית כמופיע בנספח ב'.
- (5) מפקד היחידה בה נמצא המכת"ז יאתר מקום בו יבוצעו האימונים והבדיקות דרך קבע.
- (6) סיכומי הבדיקה ירשמו בטופס הרצ"ב כדוגמא בנספח ב' ויתוייקו בתיק היחידה הנוגעת. דיווח כפי שיפורט בהמשך.

ג. הנחיות ודגשים למפעיל המכת"ז :

- (1) אין לבצע התזה לעבר ראשו של אדם מתחת ל – 25 מ' מחזית המכת"ז.
- (2) אין לבצע התזה מתחת למרחק של 20 מ' מחזית המכת"ז.
- (3) יש להשתמש במסך המוניטור ע"מ לדייק בהתזה רק לעבר מפירי סדר שהוחלט ע"י מח' הכח לפזרם בכח.
- (4) עפ"י החלטת מח' הכח ניתן להשתמש במעי הכריזה בכדי להזהיר את המפגינים לפני הפעלת המכת"ז.
- (5) בשטח, כגון שטח בנוי או בנסיבות אחרות, שהשימוש במכת"ז עלול להביא לפגיעה באוכלוסיה תמימה או לנזק סביבתי, יש להמעיט ככל הניתן את השימוש בו ורק בנסיבות שבהם הדבר אומנם מביא תועלת והשימוש סביר בהתחשב בפוטנציאל הפגיעה והנזק.
- (6) ככל שהוחלט שסביר להשתמש במכת"ז יש להקפיד ולהימנע מפגיעה סביבתית מעבר לסביר בעת השימוש במכת"ז לנדרש.

7. מצב המכת"זים בכוננות :

א. באין צפי לפעילות עם המכת"ז וכשהוא במצב של כוננות ביחידה, יש לוודא ביצוע הפעולות הבאות :

- (1) ריקון מיכל המים ע"מ שלא לפגוע במערכות הרכב האוטומטיביות ובמבנה הצמיגים.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

- 2) כיבוי צרכני החשמל במערכות היעודיות והאוטומטיביות – יש להעביר את שני ברזי V 24 למצב סגור (הברזים ממוקמים בסמוך למצברי הרכב).
- 3) הורדת קנה התותח למטה לכיוון הנסיעה.
- 4) במכת"זים דגם חדש יש לוודא כיסוי מסכי המוניטורים.
- 5) יש לוודא כי מיכל הדלק מלא.
- ב. מיכלי הקצף והצבע יישארו מלאים עפ"י הוראות המופיעות בספר ההפעלה.
- ג. מיכל הגז יישאר בשגרה ריק מחומר מדמיע, מילוי המיכל באישור ממ"ז בלבד.
- ד. בואש - בהתאם לנוהל 90.221.049 שימוש בנוזל הבואש
8. הזעקת המכת"ז בתגבור ארצי:-
- א. הזעקת המכת"ז תעשה באמצעות מבי"צ/ משולבים, במברק שיפרט את הארוע/ הצפי לארוע. (בהפעלה מחוזית יופעלו ישירות ע"י הממ"ז שבתחומו נמצא המכת"ז).
- ב. ההזעקה תעשה בזמן סביר לפני הארוע.
- ג. בתום המבצע, ימולא ע"י הצוות שהפעיל את המכת"ז דו"ח מסכם על הפעילות שנעשתה ופעולת המכת"ז. הדו"ח יתויקק בתיק היחידה המפעילה. במידה ויתגלו ליקויים, הם יועברו במסמך מפורט ל מח' חירום/ מדור טו"פ (כולל ליקויים טכניים ומבצעיים).
- ד. בסיום הפעילות יש לוודא בדיקת המכת"ז
- ה. מומלץ כי ניוד המכת"זים יהיה ללא מים במיכלים, כדי להקל על נייודותם ולמנוע שחיקת הצמיגים.
9. אימון:-
- א. בנוסף למוזכר בסעיף 6 לעיל, יעבור כל צוות אימון מלא בהפעלת המכת"ז, אחת לחודש. האימון יערך בנוכחות ופיקוד מפקד היחידה הנוגעת.
- ב. כל שלושה חודשים יבוצע גם אימון משולב המפעיל את כלל המערכות כולל גז וצבע באופן מדגמי ושימוש בקצף כיבוי באופן מדגמי במכת"זים החדשים.
- ג. האימון יכלול:-
- 1) מילוי והרקת מיכל המים (באופן חלקי).
- 2) הפעלת תותחים בהפעלה רצופה ולסירוגין.
- 3) צידוד והגבהת התותחים.
- 4) הפעלה תוך כדי תנועה ובמצב סטטי, התזה על מטרה סטטית וניידת לבחינת יכולת הפגיעה של המפעיל (האימון החודשי לא יכלול הפעלת גז וצבע).
- 5) הפעלת מערכת הצילום והתיעוד.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

6) בדיקת מערכות הקשר.

ד. תוצאות האימון יירשמו בטופס אימון הרצ"ב ויתוייקו בתיקי היחידה המתאמנת.

10. ביקורת ודיווח על תקלות:-

א. בעת אימון ובהפעלת אמת, יתכן ויתגלו תקלות במכת"ז.

ב. בגילוי תקלות הקשורות למערכות הרכב האוטומטיביות, ייעשו הפעולות הבאות:

(1) מפקד היחידה ידאג לדיווח על התקלות למת"ח/ סדנאות ולהכנסת הרכב לתיקון בסדנא האזורית או במוסך חוץ.

(2) התקלה תירשם בטופס שימצא ביחידה ויתוייק בתיק המכת"ז ביחידה.

(3) על תקלה המשביתה את המכת"ז מכלל פעולה, ידווח מפקד היחידה למב"צ/ מבצעים ולמח' חירום/ מדור טו"פ במברק מיידי ובגיבוי הודעה טלפונית מיד עם ההשבתה.

ג. בגילוי תקלות הקשורות למערכות הייעודיות, ייעשו הפעולות הבאות:

(1) מפקד היחידה ידווח מיידי על התקלות ל מח' חירום/ מדור טו"פ.

(2) העברת הרכב לחברה בה יתבצע התיקון לתיקון ועפ"י אישור ותאום עם מח' חירום/ מדור טו"פ.

(3) אישור התיקון ע"י מכ"מ לאחר קבלת הצעת מחיר מהחברה.

ד. ביקורות תחזוקתיות יבוצעו במכת"זים בשתי רמות כדלקמן:-

(1) ביקורת שבועית.

(2) ביקורת חודשית – תכלול בנוסף גם את נושאי הביקורת השבועית.

ה. דו"חות הביקורות מפורטות בסעיף בנספח ב' + ג'.

11. מיגון בפני גז מדמיע:-

א. באחריות מפקד היחידה המפעילה את המכת"ז לדאוג שברכב ימצאו דרך קבע ערכות גז

כמספר אנשי הצוות הכוללות מסכות מגן M – 15 ומסנני גז SC בנוסף ימצאו 2 מנ"פים

ובלוני אוויר בלחץ של BAR 300 שנופקו עם המכת"זים.

ב. הצוות ישתמש בערכות אלו כל אימת שקיים שימוש בגז מדמיע באתר הארוע.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

ג. במכת"זים קיימת אטימה בתא הצוות ולחץ אוויר חיובי למניעת חדירת גז מדמיע כשהחלונות והדלתות נעולות ואטומות כנדרש ובמקרה של חדירת גז עקב תקלה יש לפעול כאמור עפ"י סעיף ב' לעיל.

12. ש ל י ט ה :-

א. ק ש ר :-

- (1) במקום הארוע יימצא צוות המכת"ז ברשת הקשר של היחידה המזעיקה.
- (2) בהפעלה מבצעית ארצית של המכת"ז בתנועה בדרך בין עירונית למקום האירוע יימצא צוות המכת"ז ברשת הקשר הארצית 1003.
- (3) עם תחילת התנועה למקום הארוע יקים מפקד המכת"ז קשר עם משל"ט ארצי ברשת הארצית וידווח על צאתו ועל הגעתו למקום האירוע אליו הוקפץ.
- (4) עם התקרבות המכת"ז לאזור היחידה המזעיקה יקים קשר ברשת המחוזית וידווח על הגעתו.
- (5) למכת"ז יהיה קוד קריאה קבוע בקשר לשימוש בכל הרשתות בהן יעבוד.

13. נ ס פ ח י מ :-

נספח א' – טופס דו"ח אימון.

נספח ב' – טופס ביקורת שבועי/ חודשי.

נספח ג' – מילוי וריקון מיכלי גז.

נספח ד' – מילוי וניקוז מיכל הצבע.

* מילוי וריקון נוזל ה"בואש" יהיה בהתאם לנוהל 90.221.049 שימוש בנוזל הבואש.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

נספח א'

טופס דו"ח אימון

תאריך _____ שעת האימון _____

מקום האימון _____

הצוות המשתתף: (1) מפקד _____ (2) _____

1. מילוי והרקת המים מהמיכל:-

א. משך המילוי _____ משך ההורקה _____

ב. משך התזה באופן רצוף _____

ג. משך התזה לסירוגין _____

2. הערות לגבי יכולת הפעלת המערכות ע"י אנשי הצוות

3. הערות לגבי הפעלת המכת"ז בנסיעה ובמצב סטטי

4. הערות לגבי קשר בין הצוות לגורם מחוץ למכת"ז

5. סיכום ומסקנות

חתימת המפקד _____ תאריך _____

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

נספח ב'

בדיקה שבועית במכת"ז – מערכת אוטומטית

תאריך בדיקה _____
 פרטי הבודק : מ.א. _____ דרגה _____ שם ומשפחה _____

הערות	ביצוע	סוג הבדיקה
		הכנסת נייר טכוגרף (לפני נסיעה)
		בדיקת שמן מנוע
		בדיקת נוזל קירור
		בדיקת מים לניקוי שמשות
		תקינות מערכת חיבורי אויר ובלמים
		נזילות שמן ומים
		שמן במיכל מצמד
		תקינות צמיגים
		מערכת חשמל
		בדיקת מצברים
		התנעה ומילוי אויר במערכת
		תקינות בלם החניה (מקסיברקס)

הערות:

1. העברת הילוכים כשמד הטורים בתחום הירוק בלבד.
2. כיבוי המנוע במפתח בלבד.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

בדיקה שבועית למכת"ז – מערכת יעודית

תאריך בדיקה _____

הערות	ביצוע	סוג הבדיקה
		מיכל מים מלא
		שמן מנוע אחורי
		שמן משאבה אחורית
		מים במצנן אחורי
		בדיקת נזילות ודליפות
		בדיקת מערכת חשמל ולוח הפיקוד
		תקינות מערכת צילום ומוניטורים
		ניקוי עדשות מצלמות
		תקינות פנסים
		בדיקת גובה מפלסי הנוזלים בלוח הבקרה
		בדיקה וניקוי מסנן אויר אחורי
		בדיקת מוקדי חלודה
		חיזוק ברגים כללי למנוע ומשאבה
		תקינות מיכלול המגוב – הגבהה הנמכה
		בדיקת מיכלול תותח – צידוד והגבהה
		בדיקת מיכלול תותח – ירי מים צבע
		בדיקת מערכת הקשר והכריזה

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

בדיקה חודשית במכת"ז

תאריך בדיקה _____

פרטי הבודק: מ.א. _____ דרגה _____ שם ומשפחה _____

הערות	ביצוע	סוג הבדיקה
		הכנסת נייר טכוגרף (לפני נסיעה)
		בדיקת שמן מנוע
		בדיקת נוזל קירור
		בדיקת מים לניקוי שמשות
		תקינות מערכת חיבורי אויר ובלמים
		נזילות שמן ומים
		שמן במיכל מצמד
		תקינות צמיגים
		מערכת חשמל
		בדיקת מצברים
		התנעה ומילוי אויר במערכת
		תקינות בלם החניה (מקסיברקס)

פעולות שיש לבצע טרם הרמת הקבינה :-

1. פרוק מגן רדיאטור.
2. הורדת מגוב מקסימום למטה.
3. צידוד תותח מקסימום ימינה.
4. העברת ידית הילוכים למצב ביניים.
5. סגירת דלתות הרכב.
6. פינוי חפצים פזורים בתא הרכב.

ה ע ר ו ת :

1. הרמת הקבינה בעזרת שתי משאבות הממוקמות בתא ימני תחתון :-
 - א. משאבה ראשונה עליונה – שחרור נעילת הקבינה.
 - ב. משאבה שניה תחתונה – הרמה הידראולית של הקבינה.
2. בעת הנסיעה יש לבדוק מצב שעוני לחץ וחום מנוע.
3. כל תקלה המצוינת בדו"ח הבדיקה תועבר ישירות למב"צ/חירוס ור' מת"ח.
4. לציין כי כל הבדיקות שלעיל אינן גורעות או מבטלות חובת הטיפולים התקופתיים ברכב כפי שהוגדרו ע"י היצרן.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

נספח ג'

מילוי וריקון מיכלי גז

א ז ה ר ה : לפני מילוי/ ריקון מיכלי גז וצבע יש לשחרר לחץ מהמיכל.

1. מילוי מיכל הגז :-

א. ודא שאין לחץ במיכל.

ב. פתח מכסה, פתח מילוי ומלא, המיכל בגז.

ג. סגור מכסה, פתח מילוי והדק היטב.

א ז ה ר ה : באם הייתה נזילה של גז מסביב למיכל ועליו אל תשטוף באמצעות מים (הדבר יגרום לריאקציה כימית) אלא נגב באמצעות מטלית יבשה.

2. ריקון המיכל :

ה ע ר ה : פעולה זו יש לבצע לעיתים רחוקות אך ורק לצורך תחזוקה וטיפול :-

א. ודא שאין לחץ במיכל.

ב. הכן כלי קיבול בנפח דרוש.

א ז ה ר ה : כלי הקיבול אליו אתה מרוקן את הגז חייב להיות יבש לחלוטין.

ג. הנח את כלי הקיבול על הארץ מתחת למיכל והכנס לתוכו את צינורית הניקוז.

ד. פתח את ברז הניקוז ורוקן את הגז לתוך הכלי.

ה. עם סיום הניקוז – סגור היטב את הברז.

מספר הנוהל 90.221.111.004	שמור	נוהל הפעלת מכת"ז	נהלי משטרת ישראל - נוהל מבצעי
------------------------------	------	------------------	-------------------------------

נספח ד'

מילוי וניקוז מיכל הצבע

1. כללי:-

- א. הצבע הוא צבע מאכל אשר אינו מסוכן לשימוש ומגע ואינו יכול לגרום לנזק כלשהו.
- ב. הצבע מגיע בצורת אבקה אותה יש למהול במים נקיים.
- ג. הכמות הרצויה כ- 1 ק"ג אבקה במיכל של 60 ליטר. הוספה או הפחתה של הכמות הנ"ל תשפיע על ריכוז הצב בזמן הירי.

2. מילוי המיכל:-

- א. ודא שהמיכל אינו תחת לחץ.
- ב. פתח מכסה פתח המילוי.
- ג. שפוך אבקת צבע לתוך דלי או כלי קיבול אחר, מלא במים ובחש היטב.
- ד. שפוך התמיסה לתוך מיכל הצבע.
- ה. חזור על פעולות ג' ו- ד' עד אשר מיכל הצבע מלא ובכל מקרה אל תשתמש בכמות אבקה מעבר לדרוש.
- ו. סגור מכסה פתח המילוי והדק היטב כדי לקבל אטימות מקסימלית. (ודא שגומי האטימה נלחץ בין המכסה והתושבת).

אזהרה: חובה לשחרר הלחץ מהמיכל לפני פתיחת מכסה פתח המילוי.

הערות:

- ז. במקרה של נזילת צבע מחוץ למיכל – שטוף בעזרת מים ויבש במטלית יבשה.
- ח. האבקה "נוטה" לשקוע במים ולכן יש לבחוש היטב לפני שפיכה למיכל.

3. ניקוז המיכל (לצורך שטיפה):-

- א. הנח כלי קיבול ריק על הארץ מתחת למיכל הכנס לתוכו את צינורית הניקוז.
- ב. פתח את ברז הניקוז ורוקן הצבע לתוך הכלי.
- ג. שטוף המיכל במים עד אשר יוצאים מים נקיים דרך פתח הניקוז.
- ד. סגור ברז הניקוז.